

rissimus est qui charitate plenissimus est. Charissimus est qui charitate infusus et imbutus **112** est, cujus medullæ et ossa et omnia interiora charitatis liquore rigantur. Nec quia charissimus est inebriatur, etsi inde charissimus est quia inebriatur. Denique, quid aliud est inebriari, nisi charitatis perfectissimæ delectatione repleri? Aut forte sic distinguere volumus, ut sint charissimi plenissime diligentes; inebriati, perfectissime delectati. *Comedite, amici, et bibite; et inebriamini, charissimi.* Amici sunt qui vel agunt vel audiunt; *charissimi*, qui adherent. Amici agunt pro eo, et audiunt ab eo; charissimi inebriantur eo. Amici sunt, quibus nota fecit quæ audivit a Patre: charissimi, quibus plenam ipsius Patris infudit notitiam. Ibi multa docentur, hic diligitur unum. In charissimis non est operum vel doctrinæ distensio, sed diffusio sola, et summa amoris. Amici sunt qui contemperantur divinæ voluntati: charissimi, qui inebriantur et imbuuntur amoris divini voluptate.

9. *Comedite, amici.* Jam non dicitur, *Edent pauperes, et saturabuntur* (Psal. XXI, 27); sed, *Comedite, amici, et inebriamini.* Quomodo pauperes, qui inebriantur ab ubertate domus Domini? quomodo pauperes ubi ubertas? *Comedite, amici, et bibite; et inebriamini, charissimi.* Amici vos et charissimi mihi: amici, propter dilectionem socialem; charissimi, propter sponsalem. *Inebriamini, charissimi.* Introduxi vos in cellam vinariam, ut ordinarem in vobis charitatem. Nec est charitas ordinata, nisi cum mens vestra fuerit vehementia charitatis inebriata. Non est ordinata, nisi cum omnibus aliis fuerit affectibus superordinata. Bonus ordo, supereminencia amoris: supereminens amor charissimos efficit. Charissimi sunt, in quibus nihil est vel charitate vacuum, vel alii negotio vacans. Ordo plenus est, cum de charis in charissimorum gradum transitur. Ordo plenus est, cum charitatis cumulo nihil adjici potest. *Comedite, amici, et bibite; et inebriamini, charissimi.* Omnes ibi amici, et omnes inebriantur. Non sic autem in hac convalle lacrymarum, non sic: sed multi amici, pauci charissimi; multi potantur, non inebriantur, omnes; et qui inebriantur, iterum temperantes fiunt. Ad horam mente excedunt, et ad sobrietatem solitam denuo redeunt. Soporantur et excitantur; somnolenti fiunt, et post paululum iterum vigilant. Ideo sequitur: *Ego dormio, et cor meum vigilat.* Hæc tamen vigiliæ non videntur dormitioni succedere, sed ipsam comitari. Præstet nobis Dominus Jesus quæ super hæc sunt dicenda vigilanter intelligere, et vobis audire, qui vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XLII.

Ego dormio, et cor meum vigilat. Vox dilecti mei pulsantis; Aperi mihi, soror mea, etc., quia caput meum, etc. (Cant. v, 2.)

1. *Ego dormio, et cor meum vigilat.* Post hesternum capitulum, qua rationis consequentia talis re-

sponsionis sermo infertur? Tunc erat generalis invitatio, hæc est responsio quasi singularis. Ibi plures invitantur, hic unus respondet. Ibi dicitur, *Inebriamini, charissimi*: hic quæ charissima est, quia sponsa est, dormire se refert. *Ego dormio.* Quid mirum si ad communem vitationem responsum redditur singulare? Multi charissimi, sed omnium est cor unum, et anima una. *Una est,* inquit, *columba mea* (Cantic. vi, 8). Amor unit, et amor inebriat. Vides quam juste fit omnium unica responsio, quos in commune charitatis vehemens liquor infundit? Vere vehemens virtus amoris, inebrians et abalienans. Vultis audire quomodo charitas abalienet animum quem inebriat? *Ego,* inquit, *dormio*: ac si dicat dilecto: Tu me ad ebrietatem vocas, et ego tota huic muneri vaco. *Ego dormio, et cor meum vigilat.*

B Ab aliis dormio et quiesco negotiis: ideo cor meum liberius vigilat ad sectandam hanc ebrietatem, et vinum potandum. Ordo mirabilis. De ebrietate dormitio, et de dormitione vigiliæ. Ille dicit, *Inebriamini*; et illa dicit, *Ego dormio.* Bonus sopor mentis excessus, et alienatio ab affectibus carnis, et (si id etiam dicitur) a sensibus corporis. Tunc magis viget et invigilat amor spiritualis, cum consopitur penitus omnis passio et affectus animalis. Et dormitio et inebriatio, utraque alienationis **113** vicem præfert. Et quiddam in hoc ipso ad invicem tenent commune, quod mentem tam hæc quam illa sibi abripit, et penes se manere non sinit. Utraque statum pristinum ipsi animæ, ut sic dicam, foratur, et novos informat affectus. *Ego dormio, et cor meum vigilat.* Dormiunt alii somnum suum, et delectatio eorum in propria voluntate et voluptate quiescit. A talibus ego dormio, et vigilat cor meum tibi. Ab increpatione tua, Domine, dormiunt alii (Psal. LXXV, 7), ego ab increpatione. Dura hæc increpatione satis, quando dissimulando suæ hominem permittis desideria, sicut est magna increpatione desertionis signum. Ab hac increpatione dormit, qui ex dissimulatione divina somnolentæ securitati se tradens, dissimulantis patientiam non attendit parturire impenitentis repulsam. Patientis longanimitas, et interim non percutientis, in verecundis mentibus vim habet; et eadem Domini tolerantia, quæ mentes honestas facit sollicitas, duras ipsa reddit securas.

2. *Ego,* inquit, *dormio, et cor meum vigilat.* Dormio non increpata, sed increpata a vino, ad quod vocas charissimos tibi. Crapula ebrietatis tuæ mundo me tollit, et tibi tradit: soporat, et excitat: sæcularium oblivisci me facit, et tui non sinit. *Ego dormio:* dormi mecum, juxta illud quod ipse in Salomone definis, *Si dormierint duo simul, fovebuntur mutuo* (Eccl. iv, 11). Sic fiet ut ex dilecti præsentia ob vehementiam amoris cor meum vigilet amplius. Cor meum vigilat, cum tuus amor in eo amplius viget. *Ego dormio, et cor meum vigilat.* Dormio propter amici requiem, propter raptum invigilo. In somno dulci quietis meæ, sollicitudo vigilantis te vigilantius somniat. Dulcis somnus, et dulce somnium, ne-

scire alia, solum te scire: vacare tibi, et te videre, sicut hic datur per somnium, ut sic dicam, et umbram et ænigma. Bona crapula, copia vacationis et visionis istius. Visio ista habet aliquid somnio simile, eo quod non humano arbitrio et industria fiat, non ex investigatione nostra, sed ex visitatione orientis ex alto. Paulus quasi dormit, cum mundo moritur: quasi vigilat, cum vivit Christo. Dormiat utinam, fratres, anima mea dormitione ista, et fiant vigiliæ meæ talium similes. Utinam juges sint, non interpolentur. Nunc autem versa vice ego vigilo, cor meum dormit; dormit spiritus, caro vigilat: et si caro dormit, non tamen statim spiritus vigilat. Indulgetur animo requies, nondum tamen ab illa gloriosa ebrietate sorbetur et rapitur. Dormit tentamentis, nondum tamen excitatur illis inebriantibus blandimentis: et quamvis frequenter gustentur, rediviva tamen novitate animam, quam inebriant, excitant.

3. Jure vigiles dicti sunt qui nunquam vinum illud inebrians digerunt, qui semper madent æternæ delectationis ubertate. Tales in Danielis libro vigiles legis (Dan. iv, 10). Bene vigiles, in quibus nihil est quod soporatione indigeat, sed totum invigilat Deo. Bene vigiles, quorum non interpolantur vigiliæ. Nullus in eis animalis affectus sentitur quem deceat consopiri, ut expeditiores sint cordis vigiliæ. Sunt quædam vigiliæ sollicitudinum repletæ molestia, de quibus Petrus, *Sobrii estote et vigilate, quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit quaerens quem devoret* (I Petr. v, 8): et Paulus inquit, *Vigilate et state in fide* (I Cor. xvi, 13). Sed illæ vigiliæ nihilominus sollicitudine non carent, quibus Ecclesiæ vexantur doctores, sicut evangelici illi pastores vigilantes et custodientes vigilias noctis super gregem suum (Luc. ii, 8). Vigiliæ istæ quædam torquentur molestia ob imminentiæ mali cautelam. Vigiliæ sponsæ dormientis non continent mali cautionem, sed copiam boni. Exoccupatæ enim menti vehemens amor aviditatis inexpletæ vigilias indicit. Vigiliæ quædam sunt vel desiderium optatæ præsentia, vel delectatio indeptæ. Vigiliæ bonæ, vigens et non somnolenta devotio, sive in copia dilecti præsentis, sive in concupiscentia absentis. Hæc nec vigilat, nec viget, nisi inquieta, et quantum ad sæculi vel studia vel desideria consopita mente. Ideo dicit: *Ego dormio, et cor meum vigilat.* Et in Job legitur, *quod in visione nocturna, cum sopor irruit super homines, et dormiunt in lecto, tunc aperit Deus aures* (Job xxxiii, 15, 16.), tunc loquitur, tunc pulsat. Ideo hic sequitur:

4. *Vox dilecti pulsantis: Aperi mihi.* Jure vigilat, nesciens **114** qua hora venit dilectus ejus. Quasi continuæ sunt vigiliæ sponsæ, et vox dilecti. *Cor,* inquit, *meum vigilat:* et statim adjecit, *Vox dilecti pulsantis: Aperi mihi.* Cor meum vigilat, et dilectus meus non dormit. Vox ejus pulsat, et dicit: *Aperi mihi.* Cor meum vigilat, et ipse statim advolat, et auditur vox ejus: *Vox,* inquit, *dilecti.* Hæc mihi

A vox nota est, hæc mihi grata: alias obsurdesco voces, ad hanc expergefata sum; statim cum insonuit in auribus meis, exsultavi præ gaudio. Multæ voces obstrepere solent, et falsas insurrare blanditias, sed non sicut vox dilecti. Magna, fratres, prudentia sponsæ, et discretionem spiritus pollens, quæ sic distinguere novit inter versutias dæmonum, et blanditias veras dilecti. *Vox,* inquit, *dilecti pulsantis.* Quæ talis vox qualis Jesu? Numquid philosophorum? numquid hæreticorum? Num Legis? num Prophetarum? Valida vox ejus est, stultam fecit hujus mundi sapientiam (I Cor. i, 20). Lex et Prophetæ neminem ad perfectum adduxerunt: vox Jesu consummationis summam complectitur, vox ejus consummationis præcepta continet, vox ejus movet affectus. *Vox,* inquit, *pulsantis.* Pulsat enim et penetrat efficax instar anticipis gladii: leniter illabitur, et blande persuadet, quod nulla potuit alia doctrina obtinere. Non altus sermo, sed alta mysteria. Humilitatem conscientia, morum contemperantiam, obtemperantiam obedientia, carnis munditiam, contemptum mundi, concupiscentiam æternorum, divinitatis notitiam, quæ unquam disputatio, quæ restrictio tanta aut sermone tradidit, aut inspirando persuasit? Resurgendi gratiam, impassibilitatem resurgentium, æternitatem vitæ, majestatis revelationem hac docente sperare didicimus, et suspirare. *Notus in Judæa Deus, in Israel magnum nomen ejus* (Psal. LXXV, 2). Nunquid tantum? nunquid tam expressum? Numquid tam impressum? nunquid tam sparsum? *In Israel magnum nomen ejus.* sed non eatenus magnum vel evidenti doctrina, vel vehementi devotione, vel numerosa populositate credentium. *Olim loquens Deus patribus in Prophetis, novissime diebus istis locutus est nobis in Filio* (Hebr. i, 1, 2). Ideo vox valida, vox virtutis, vox dilecti; sed Judæorum convalescere nequivit in auribus. Audivit Gentilitas, et confessa est, et non negavit dicens: *Vox dilecti pulsantis.* Utrumque agnosco esse dilecti, vocem et pulsum, verbum et virtutem. Utroque mihi gratus dilectus meus, utroque me demulcet et movet, voce et pulsu, et, ut sic dicam, cantico et psalmo. Bene pulsat et quasi tympanizat, qui verbi et operis concordem movet symphoniam. Tympanum puta Jesum: accede, tange, discute, pulsa mores, opera, verba, vitam. Omnes in eo chordæ extentæ et sonoræ sunt, tactæ melodiam dulcem resultant. Jesus ipse pulsat se ipsum. *Nemo,* inquit, *tollit animam meam, sed ego pono eam, et iterum sumo eam. Potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam* (Joan. x, 17, 18). Vide quid tibi sonet ista positio, sumptio, et utriusque potestas; quid ipsa sic pulsandi causa. Nonne et ipsa maxime ad cor nostrum pulsat et excitat, ut nos, velut cithara quædam effecti, sic sonanti consonare nitamur?

5. *Vox dilecti pulsantis.* Bene dilecti inquit, quasi ex dilectione sola et gratia loquentis et pulsantis. *Aperi mihi, quia caput meum plenum est rore, et*

cincinnati mei guttis noctium. Refrigerescit in Judæa charitas, jam transmigratio fit, juxta Scripturam, ad Gentes (*Act. xiii, 46*). Illi missum est verbum salutis, sed repulit illud, indignam se judicans æternæ vitæ. Exclusus sum ab ea, tu aperi mihi; *quia caput meum plenum est rore, et cincinnati mei guttis noctium.* Caput Christi Deus. De Deo Patre gloriantur Judæi, ejus se jactant habere notitiam, Filium reprobant et blasphemant, tu aperi mihi. *Caput meum plenum est rore.* Non tales desiderat, non sinit, sed magis fastidit: ideo plenum est. Plenum est rore, eo quod sensu leves sint, rationis carentes pondere, non habentes aliquod in assertionem momentum: ratione leves, obstinatione graves, quasi ros et guttæ inefficaces et pertinaces. *Et cincinnati mei guttis noctium,* quæ gelidæ sunt et tenebrosæ. Nam est quidam ros qui noctis non est. *Ros tuus,* ait Isaias Deo, *ros lucis (Isai. xxvi, 19).* *Et cincinnati mei sunt pleni guttis noctium.* Figuris adhæserunt, scientes litteraturam, nescientes sensum spiritualem. De unius **145** scientia Dei, de figurali legis observatione Judæi gloriantur, mysterium inficientes Trinitatis, et præfigurationis veritatem, de superfluis et emortuis signis se jactant. Molesti sunt mihi, discipulos meos premunt, qui sunt velut quoddam capituli mei ornamentum et decus: ideo fugio, aperi mihi.

6. Quidam hæretici Christi divinitatem, ad quam nec fide volunt nec ratione possunt attingere, conantur extinguere. Subtilia et consona litterarum testimonia, et quæ divina nituntur auctoritate, quasi quosdam cincinnos capituli, non cohærentibus disputationum suarum argutiis, et velut quibusdam roris instar minutis, inficiunt, corrumpunt, opprimunt. Hi quoque notitiam Dei præsumentes et spiritualium subtilitatem sensuum, quasi in ipso Dei capite et capillis superbe locatis, rori conferuntur, et guttis noctium; ut intelligas eos minutos, gelidos, fluidos, et non cohærentes sibi. Sed et si quem videris sanam, quasi caput ipsum, tenere fidem, Sacramentis superficie tenus communicare, subtili vigere sensu; gelida tamen est propter malam conscientiam, et propter hypocrisisim obscura, et propter velocem transitum fluida. Gaudium enim hypocrisis instar puncti (*Job. xx, 5*). Hunc talem Jesus foris esse judicat; opprimentem, et quasi gravem sibi refugit. Hujusmodi non tam ambulant, quam volitant in magnis et mirabilibus super se, superba elatione pendulo vagi in aere. Ambitiosa quidem negotiatione perambulant in tenebris. De religione lucrum venantes, spiritualem se simulantes habere doctrinam, fluidum instar roris eloquium, incerta et occulta et quasi nocturna nosse mysteria, sapientiæ Dei sanctitatis tenere caput et culmen, et in ipso Christi hætere vertice, eminendi magis quam intendendi studium gerunt.

7. Istos moleste ferens et fugitans Jesus, dicit: *Aperi mihi, soror mea.* Quæ intus es, quæ non vagaris foris, quæ non in sublimibus voli-

tas, quæ non vis tam eminere foris, quam intus te tenere, aperi mihi. *Aperi mihi, aperi mihi:* quæ quæris, nisi me? Tota es mea: tota mea, et multiplici jure mea. Quam multiplici? Audi quam multiplici: *Soror mea, proxima mea, columba mea, immaculata mea. Soror mea,* quia in assumpta carne cognata. *Proxima mea,* quia de latere, cum in cruce dormiret, de secundo Adam Eva nova est creata; ut non jam sint duo, sed una caro. Ibi est cognatio naturalis, hic conjunctio personalis. Ibi soror, hic sponsa. *Columba mea,* per spiritus gratiam: *immaculata mea,* per remissionem et disciplinam. In carne *soror,* in sacramentis *sponsa,* in spiritu simplex, *immaculata* in sanctitate: in his omnibus *mea.* *Aperi mihi.* Age quod agis, aperi mihi. Tibi intus sum, sed aperi mihi in illis in quibus adhuc foris commoror, Aperi illis, invita, introduce in locum tabernaculi admirabilis. Pulsa, ut aperiatur tibi *ostium magnum et evidens,* sicut Paulus dicit (*I Cor. xvi, 9*), ut pateat introitus persuasionibus tuis ad affectus eorum. Penetra ad illos, ut ad te post hæc introduceas. Exi ad illos, ut intrent ad te qui foris congelato frigescent affectu. Exitus tui damna aliorum introductione redime. Quid dicis? *Exui me tunica mea, quomodo induar illa? Quid dicis? Lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos?* Exuisti te tunica tua, tunica carnalis curæ, tunica certe molesta, et forte polluta. Tunica tua te exuisti: mea induere. Zelus domus meæ comedit te: ideo juxta Isaiam induere pallio zeli (*Isa. lxx, 17*). Insta, argue, prædica, obseera, opportune, importune (*II Tim. iv, 2*). Non est pedes polluere, hæc incedere via. Si quis adhesit pulvis, excutias illum de pedibus tuis. Non pollutos, sed pulchros commendat Isaias pedes, cum dicit: *Quam pulchri super montes pedes annuntiantium pacem, annuntiantium bona!* (*Isa. lxxvii, 7*). Ne cuncteris; operum meorum exempla te moveant. Tangat manus, si pigritaris ad verbum. Zelotes ego sum; tu quoque pro me zelare. Otia dulcia sepone, paululum meis implicare negotiis. Omnis militans Deo, istis, cum jubetur, se implicet oportet negotiis. Cum dives essem, pro omnibus pauper factus sum; æqualis Deo, exinanivi me ipsum, ministrandi formam accipiens. Pro omnibus mortuus sum, ut qui vivunt, jam sibi non vivant, sed mihi.

8. Attentis talibus in dilectio sponsa, et his mota exemplis ad æmulandum, sic ait: *Dilectus meus misit manum 146 suam per foramen, et ad tactum ejus intremuit venter meus.* Per arcum paupertatis, persecutionis, et mortis foramen, operum suorum ad me intromisit exempla. Hæc me tangunt, hæc me movent. Nam tremor ventris motus est mentis. Audi denique motionis effectum. Sequitur enim: *Surrexit ut aperirem dilecto.* Audite et intelligite qui præpropere satis et proterve nimis ad Ecclesiæ properatis honores. Sponsa enim, ad quam Cantici hujus blandimenta cantantur, morose et cunctanter accedit, etiam postquam se sororem, proximam,

columbam, immaculatam audivit vocari. Contemplare si hæc in te sint: et si sint, verere ne perdas; si non sunt, magis verere ne non accipias. Attende post quot et invitationes et commendationes sic dicit: *Surrexi ut aperirem dilecto meo.* Et tibi vanum sit surgere antequam voceris, qui delectationis illius sanctæ panem manducas, et bibis vinum, de quo supra dicitur: *Comedite, amici mei, et bibite; et inebriamini, charissimi.* Vanum, imo verendum sit tibi, nisi cum invitata sis, surgere, cum dormis somnum dulcem, donec tibi dicat dilectus: *Aperi mihi.* Non ambitionis, non avaritiæ, non inquietudinis, non elationis vox moveat animum, non demulceat blandimento fallaci. Istæ tibi ignotæ sint voces, non tibi istæ opus bonum suadeant; sed tantum ad dilecti tui vocem assurge, qui vivit et regnat, etc.

SERMO XLIII.

Aperi mihi, soror mea, etc. Caput meum plenum est rore. Exui me tunica, quomodo induar illa? etc. Manum suam misit per foramen, etc. (Cant. v, 2, 4.)

1. Superiore sermone hunc locum ita duscissimus, ut diceremus Jesum sponsæ suæ implorasse solatia adversus molestias eorum qui fidei nostræ sinceritatem humanæ et perfidæ doctrinæ corruptela tentant inficere, et subtilium persuasionum immadidare rore nocturno, quem princeps tenebrarum, princeps aeris hujus, latenter et leniter instillat. Nam et alio Scripturæ loco queritur quod aquæ inundaverint super caput suum (*Thren. iii, 54*). Heri ergo inductus est a nobis Dominus Jesus molestias fugiens; hodie inducetur gaudia ferens. Heri inductus est solatia impiorans; hodie, secum solatia portans: heri, plenus injuriis, hodie, gratiis. Illa interpretatio raris respicit, ista refertur ad plures. Non omnes ad prædicationis opus vel idoneæ sunt, vel delegatæ. Non enim omnes corruptelas fidei repellere vel sufficiunt, vel huic muneri præficiuntur. Non possunt omnes esse matres et sponsæ: omnes possunt sorores et sponsæ. Non omnes possunt partus sustinere injuriam: omnes debent amplexus gratiam. Fuerat secundum hesternam interpretationem roris illius nocturni liquor molestus; hodiernus iste sit gratus. Ibi loquitur Jesus querelas deponens, hic loquitur blanditias suggerens. Ibi fugit infestos, hic solum ad sponsam festinat.

2. *Aperi mihi, soror mea, proxima mea.* Disciplinam hic attende custodiæ, ubi janua passim non patet. Quis illuc intrabit ad arbitrium, ubi Jesus sine interpellatione non intrat; nec nisi cum fuerit audita et nota vox ejus? O me felicem, si de mea dici anima queat: Porta hæc clausa est, et per eam nec furtim nec fortuito indisciplinatus affectus immititur! Soli principi patet, si ponam ori meo custodiam, ut soli principi pateat, cum assistit ad illud. Aperi mihi portam justitiæ: et ingressus in eam convivabor tecum, comedam in ea, et bibam, et inebriabor; denique et ego inebriabo te guttis meis. Non accedo sterilis, sed madens suaviter illabente rore gratiarum. Aperi mihi. Intus jam tibi sum

nunc; sed aperi mihi, ut amplius intrem. Aperi mihi. Jam quasi novus accedo, et recenti rorans affectu. Ut ros tibi fluet eloquium meum, cum deitatis meæ tibi instillabo arcana. Caput meum rore abundat, et contemplatio divinæ in me naturæ subtiles et fecundos parturit sensus. Quid circa humanitatis mysteria solum moraris? quid tamdiu solos ad pedes resides? Surge, ascende ad caput, illi aperi. Aperi mihi in hoc, *quia caput meum plenum est rore.* Humanitas gratiam comparat, divinitas confert: humanitas fudit cruorem, divinitas infundit amorem. Caput meum plenum est. **147** ros ipse. Illabatur animæ, et ejus medullas irrigat. Usque ad aliquid ingressus sum: aperi mihi, ut pertingam ad intima, ut divinitatis meæ dulcis notitia influat, et inficiat totum quod est in interioribus tuis. Aperi mihi, ut divinitatis meæ subtilis ros cordis tuis terram infundat, et inebriet eam. Et revera sic est, fratres. Ubi in materia major est gloria, ibi in meditatione major est gratia. Quod plus habet excellentiæ, plus sibi exigit reverentiæ, plus refundit et gratiæ. Quod quodam naturæ suæ merito prærogat, perceptio ejus oblectationis plus erogat. Plus omnibus placet, quod omnibus præstat. Singulari materiæ peculiaris debetur cernendi modus. Non est humani juris: non est enim moris humani. Quietæ et pervigili donatur menti, non tamen ad votum, sed cum ipse vult et dicit: *Aperi mihi.* Quid est dicere, *Aperi mihi,* nisi quoddam blandimento affectum illicere, movere concupiscentiam, ut mens ex parte tacta tantæ lucis corusco, ad pleniorum perceptionem se præstet purgatam? Sic lux quasi oculo dicit: Aperi mihi; quæ ex modica perceptione ad majus participium sui quamdam aviditatem prægenerat.

3. *Aperi mihi, soror mea.* Quid est, Jesu bone, quod rogas aperi? Tu ipse habes clavem David: aperis, et nemo claudit (*Apoc. iii, 7*). Apparitio tua apertio est. Appare, et nemo tibi claudit. Cui ex minima parte majestatis tuæ cæperit gloria scintillare, animum ad se subito convertit et rapit. Non sinit sibi claudi, dum ipsa coruscat. Cor quod penetras, aperis tibi: apertum tenes, dum te non subtrahis. Et forte utraque necessaria est, et cognatæ sunt sibi apertio sponsi et apertio sponsæ. Apertio sponsi apparitio ejus est: apertio sponsæ, apparatus ejus et coaptatio ad tam dulces usus. *Caput meum plenum est rore, et cincinnati mei guttis noctium.* Caput plenum est, et eo madent qui adhærent illi. Delectabilis est Deus in se, et delectabilis in sanctis suis, qui de ipso per gratiam oriuntur, et ordinatione sua quasi quidam distincti cincinnati perseverant in eo. Pulchra utraque contemplatio, vel gratiarum quæ procedunt de eo. Divisiones enim gratiarum sunt (*I Cor. xii, 4*), ac si quædam distinctio cincinnati. Invisibilia enim ipsius quamdam præferre distinctionem videntur, ad nostræ tamen capacitatis mensuram. Nam distinctis signis et sermonibus aliud et aliud significare conantibus, quæ in ipso

sunt unum, quasi plura et varia innotescunt nobis. Quaedam ad solam ejus magnitudinem respiciunt: unum hoc cinnamum putat. Quaedam ad solam potentiam: sic et hoc quasi unum intellige. Similiter quae ad sapientiam, quae ad bonitatem, quae ad praedestinationem, ad providentiam, ad gratiam, ad indulgentiam, consilium, cogitationes Dei generaliter quae una significationis complectitur ratio, et quasi ad unam pertinent, pro uno cinnamino interpretare: quae ad aliam, pro alio crede. *Invisibilia ipsius*, ait Apostolus, *per ea quae facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque ejus divinitas* (Rom. 1, 20). Illa plurali protulit, hanc singulari intellectu. Hanc ergo velut caput accipe: illa velut cinnamum. Nam divinitas in se una et simplex est; secundum affectum autem in subjectis, et effigiem particulariter impressam subjectis, variae significationis recipit numerum. Ideo essentialia nomina mutuo de se dici possunt, non sic autem denominata. Essentia Dei scientia ejus est, cum conversionis veritate, et substantiae identitate: non tamen, cum verum est Deum nosse aliquid, et sequenter verum erit illum id esse. Sic et potentia cum voluntate in Deo unum idemque essentialiter est: denominata vero ab his non se mutuo consequuntur. Denominationes enim istae cum aliquem circa creaturas effectum continent, cognatam ab illis multitudinem trahunt, et se nequeunt comitari. Mira identitas, et mira diversitas: utraque inexplicabilis, utraque admirationis est plena, devotionis et reverentiae occultissimas et efficacissimas causas continens.

4. Accede, sponsa, ad hoc caput dilecti, ad cinnamum ejus: stringe rorantes crines; multum inde dulcissimi liquoris elicies. Pleni sunt guttis noctis, guttis oculis, guttis non ignota dulcedine refrigerantibus. Erit quando guttae tales expressae frequentius integri fluminis efficient impetum. Bonus quidem, qui desiderium aestuantis amoris refrigerat. Sive supradictis modis caput cinnamumque **148** intelligas, sive in capite illam deitatis nudam notitiam quae est facie ad faciem, cinnamum autem illam quae per speculum fit et in valamento aenigmati, in utroque refrigerii uberem rorem reperies. Ideo forte capiti ros simpliciter assignatur, guttae vero cum adjectione noctis cinnamini attribuuntur, quod haec visio quae per speculum fit et aenigma, nocturnae quiddam habet qualitatis, minus fulgens, et minus fervens. Aemulare, sancta anima, sponsum, caput et capilli devotionis rore madescant: caput, intentionis; cinnamini, cogitationis. Ad modum madentium capillorum strictae sint, extentae sint, pingues sint, continentiae extenuatae disciplina, continuationis perseverantia protentae; exultatione spiritus pingues, ne ad modicum tenebroso et gelido malitiae et nequitiae rore inficiantur, quem princeps aeris hujus leniter et latenter aspergit. Cave fallaces infectiones ejus; sponsi tui illum caelestem se mentitur habere rorem. Claude illi: et si dicat, *Aperi mihi, soror mea; nullam tibi cum eo cognitionem*

esse responde. Quae illi cognata est, immaculata non est. Parva cognatio, quam contagio sequitur. Christus quam sororem dicit, immaculatam subjungit. Ausculta quando dicere possis: *Vox dilecti pulsantis*. Hostis primo aggressu timide agit: tentantis modo deprehendi timens, palpat, non pulsat. Dilectus tuus innotescere volens, pulsat audenter: *Aperi mihi, quia caput meum, inquit, plenum est rore, et cinnamini mei guttis noctium*. Ac si dicat: *Aperi mihi, quia rore gratiae refertus illabor*. Aperi, aptam te praepara tantae praesentiae.

5. Tunc illa: *Exui me tunica, quomodo induar illa? Lavi pedes meos, quomodo inquinabo eos?* Tu dicis, *Aperi mihi: ecce aperui, parata sum; sed domesticis turbari denuo curis refugio*. Nolo quam semel exui, reindui tunica. Quomodo induar ea? **B** Quomodo? Nullo modo. Non acquiesco, non possum non aegre reinductionis verbum audire. Laneam exui vestita subtilibus. Novi quam laboriosae sint partes Marthae, quam onerosa operata sit tunica: quomodo circa frequens discurrere ministerium, inquinatos oportet illam affectuum pedes habere, et operum gressus. Non possum de Maria in Martham degenerare. Optimam partem elegi, apertum et paratum efficere cor meum ad adventum dilecti. Non videtur in partibus Marthae passus molestias, qui semel absolutus ad illas iterum reverti festinat. Nuda ab omni materia mundi, et sine impedimento velaminis, libera et quasi revelata facie gloriam contemplatura dilecti, surgam ut aperiam ei. Via haec via pulchra est: non potest per eam pes pollutus incedere, nec pollui in ea. Brevis via: nam dilectus stat ad ostium vociferans et pulsans, quasi morae impatiens. Pulsat ad ostium, explorat aditus, et ardentius diligens properantem praevenit me.

6. *Manum suam misit per foramen, et ad tactum ejus venter meus intremuit*. Quid sibi vult hoc loco quod sponsa, quae clauserat ostium cubilis [al. cubiculi] sui, non hoc quoque obturavit foramen, ne ad illam quid ingrederetur incaute; in caeteris cautius agens, cur hic locum negligentiae reliquit? An forte hoc in se minus ipsa novit foramen? quis enim in se omnia potest nosse foramina, omnes aditus, omnes aptitudines, nisi ille qui, sicut in Ezechiele legitur, in lapide pretioso foramina praeparavit? (*Ezech. xxviii, 13.*) Ipse foramina, ubi vult, parat; quia, ubi vult, ipse manum mittit per foramen, per aptum aditum, inspirationis occultae virtutem. **D** *Per foramen*, inquit, id est per aptum, per abditum, per arcum ingressum. Arcus enim ingressus satis, ubi manum tantum immitit Jesus, ejus respectu per quem ostii apertionem sibi fieri petit. Non moveretur ille venter sponsae, non surgeret, non aperiret dilecto, nisi ipse prior inspirationis suae manum immisisset occultam. Occulta ratio vocationis primae, latens causa, et nondum latus ingressus. Dilatatur autem cum praepoeranti sponso anima cooperatur, conatur, assurgit et aperit. Prima solius Dei manus agnoscitur; secunda, Dei simul et hominis.

Et cum magis Dei sit propter munus, soli tamen homini deputatur ad meritum. Acreta est etiam et quasi per foramen concepta cognitio Dei, ea quae per operum ejus contemplationem percipitur, et quasi tactus manus, non visio vultus ejus. Adverte trinum contemplandi modum: **149** in capite, in cinnamini, in manu. In capite naturam, in cinnamini figuram, in manu facturam. De hoc ultima sic ait: *Delectasti me, Domine, in factura tua, et in operibus manuum tuarum exsultabo* (Psal. xci, 5). Possumus etiam sic illa vocare: essentiam, signa, opera. Divinae illius naturae notitiam signa per quamdam in suo genere similitudinem deprecunt, opera probant. Signa, ut sic dicam, expriment, et opera astringunt. Ultimus hic contemplationis modus simplicium est; secundus, eruditorum; primus, purissimorum. Verumtamen, sicut jam diximus, immisio manus per foramen, inmissionem illam latentem et occultam significat inspirationis, quam divinae virtutis tactus operatur.

7. Hic etiam est advertere tria quaedam in sponsa. Quae tria? Primo quod tremit, secundo quod surgit, tertio quod aperit. Primum fit quidem in ipsa, sed non ab ipsa: duo sequentia sic fiunt in ipsa, quod etiam ab ipsa. In primo praecuratur, in secundo conatur, in tertio captat. Cum tremit, nil ipsa agit, sed magis patitur: cum surgit et aperit, propriae aliquid industriae adhibet. Tremit, cum motum occultum inspirationis sanctae dulciter sentit: assurgit, cum consentit et sequitur quo illa ducit: aperit, cum huic totam se operi mens incedit, et reddit capacem. Verumtamen quanto magis se huic usui aperit, tanto ex nimia affectione et vehementia citius deperit. *Memor fui, inquit, Dei, et delectatus sum, et exercitatus sum, et defecit spiritus meus* (Psal. lxxvi, 4). Memoriam ventri, tremori delectationem, exercitationem surrectioni confer et apta. Nam quod dicit, *defecit spiritus meus*, ad illud spectat, quod hoc sequitur in loco: *Pessulum ostii mei aperui dilecto, et ipse declinavit*. Tunc declinat, cum tu deficis, ferre non valens. Cum tu afficeris vehementius, tunc ipse citius avolat. Quanto affectuosius captas dilecti amplexus, et quasi aperto corde totum absorbere et deglutire conaris, tanto velocius declinat labilis praesentia dilecti tui.

8. Sed jam redeamus ad seriem litterae. *Surrexi ut aperirem dilecto. Manus meae distillarunt myrrham: digiti mei pleni myrrha probatissima*. **D** Quid est quod de apertione locutura praemittit de manibus? An forte suggerere voluit, quibus te manibus oporteat aperire dilecto tuo, quibus operum meritis contemplandae veritati aditum praeparare? Bonae quidem myrrhatae manus, quae carnis mortificationem operantur, quae fluxum ejus compescunt, stringunt lasciviam, ut latus influat oblectatio verbi. An non velut quasdam myrrhae stillas censes opera haec regularis conversationis, quae vicissim sibi succedentia mentem unguunt, et carnem stringunt? Vigiliae, jejunia, castigatus et parcus victus, asper pannus et

panis ater, plagae virgarum voluntarie susceptae, in matutinis psalmodiae vociferatio, et silens oratio, utraque in spiritu cordis vehementi, sed haec tanto vehementior, quanto corporalis spiritus minus est continens; quidni distillant nobis, dum vicissim succedunt sibi? Jure conferuntur myrrhae, quia carni amaritudinem vexationis inferunt, et devotionis velut unguento mitigant animum. Et ut discretionem adesse intelligas, et obsequium rationale: *Digiti, inquit, mei pleni myrrha probatissima*. Manus opera sunt; discretio, digiti. Myrrha tam actio carnis, quam unguentaria exhilaratio cordis. Haec myrrha probata est: nam est quaedam myrrha quae reproba est. Cum videris quorundam puerilium hominum digitos prohibita passim signa distillare, agilem manum undique petulantis vel perversi affectus indicia spargere; ut arbitror, indisciplinae conversationis amaritudinem, quasi reprobam myrrham, istos fundere non negabis. An non quasi myrrha lascivia talis, quae et fratrum disciplinatos mores contristat, et sibi in posterum confusionis et poenitentiae est paritura moestitiam? Probatissima vero myrrha est, quae in multis argumentis exercitii regularis est reperta laudabilis. Et regularis exercitatio et hostilis vexatio, utraque probabilis est, cum patientiae virtus, servata integritate sua, amaritudine nimia non corrumpitur ac degenerat. Recole tempora quibus juvenula adhuc Ecclesia ad aures pulsavit Gentilium, ut dilecto suo Christo ad corda ipsorum ostium aperiretur, pate-ret aditus: quam innumeros desudavit agones, **150** quanta confecit martyria, quam continuus est vexata supplicii! Vere digiti ejus pleni myrrha probatissima, eo quod omnimodarum passionum argumentis honestata est virtus ejus in laboribus suis.

9. Cum hujusmodi manibus satagite, fratres, aperire Verbo, speculationis dulcedini aditum praeparare. Bonorum actuum meritis, mentis vestrae recessus Christo uberius reserabitis. Videte si laboris et fatigationis vestrae myrrha multis est experimentis reperta laudabilis, sicut aurum quod per ignem probatur. *Digiti mei, inquit, pleni myrrha probatissima*. Discretionis significatur subtilitas, et unctionis ubertas: et digitos enim dicit, et plenos. Distillant, et pleni sunt: vicissitudinem habent, non evacuationem. Interpolantur jejunia refectione, labores requie, vigiliae somno. Vicissitudo refectionem affert, non defectum. *Digiti, inquit, mei pleni sunt myrrha probatissima*. Contemplationis optas delicias, sponsi amplexibus ex otio perfrui, illum solum cordis tui continere secreto? noli ad aperiendum vacuis, noli aridis occurrere manibus. Actio contemplationem praecurrit. Quanto magis myrrha continentiae et afflictionis mortificaveris affectus animales, tanto uberiorem aditum dilecto paraveris. Denique sequitur: *Pessulum ostii mei aperui dilecto*. Non possumus in angustia terminandi sermonis hujus ostium aperire capituli. In alium differamus tractatum, gratiam ab eo expetentes et exspectantes, qui

ne habet clavem David, si qua nemo aperit, Jesus Christus; qui vivit et regnat per omnia saecula saeculorum. Amen.

SERMO XLIV.

Pessulum ostii mei aperui dilecto; at ille declinaverat atque transierat. Anima mea liquefacta est ut locutus est (Cant. v, 6).

1. Hodie vobis, fratres, de apertione ostii disserturi sumus. Nam hesternus sermo de operatione, quae velut quaedam ad apertionem est via, ultimum tractatus nostri digessit articulum. Bona plane operatio, quae immortalitatis et incorruptionis spem et speciem semper praefert, quae non seminat in carne, ne corruptionem inde metat. Utinam in veritate ego dicere possim, quia myrrha in manibus meis semper! Si quis, inquit Jesus, fecerit voluntatem Patris mei, cognoscat de doctrina meo (Joan. vii, 17). Ecce qualiter pietatis actus aditum referat veritatis. Boni certe actus, qui et quadam temperantia et moderatione discreti sunt, et unctionis devotione repleti. Jure manibus unguentariis aperitur Christo, qui de unctione nomen accepit. Et forsitan nisi per unctum ostium ingredi nescit. Ideo in templo de lignis olivarum ostiola facta sunt, per quae in Sancta sanctorum aditus pateret (III Reg. vi, 31). Hujusmodi enim et ligni materia unguentarii est ministra liquoris. Ostiola dicta sunt, et olivarum arctus introitus: sed in pinguedine gratiae sine difficultate illaberis, ubi subtilis est intelligentia, et secretum mysterium. Non laboriosus patebit ingressus, si devotionis et charitatis oleo quasi ostio voluerit uti. Et puto quod conveniens est de templo testimonium prolatum: *Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos* (I Cor. iii, 17). Habe ergo in templo tuo ostia, per quae summus Pontifex solus ingrediatur in intimum cordis tui recessum. Claude ostium, obde pessulum, nisi quando dilectus tuus pulsat ingredi volens. Si ostium non est, passim patebit ingressus omni transeunti. Si ostium clausum est, sed pessulo non obseratum, facili cedet et patebit impulsui, clausuram non habens firmiorem. Habe utrumque ostium circumstantiae, et pessulum constantiae. Prospice circumstanter, resiste constanter. Oblivio et ignorantia non subripiat, improbitas non irrumpat. Et si ita mavis distinguere, sollicitam praemeditationem reputa ostium, orationem quasi pessulum. Tali firmatum repagulo, hostili non patebit impulsui ostium tuum. *Confortavit*, inquit Psalmista, *seras portarum tuarum* (Psal. cXLVII, 13). Nonne in seris et portis velut ostium et pessulum tibi videris audire? Utrumque necessarium est, sed contra insidias inimici. Ubi vocem et pulsum audis dilecti, ubi manus ejus subtilem, et per foramen sentis attactum, aufer pessulum, ostium aperi, cuncta cedant obstacula: si fieri potest, **151** medium parietem totum aufer, ut libere se tibi dilectus tuus infundat. Sollicitudo adversus tentamenta daemonum in securitatem vertatur de praesentia sponsi: cautelam hostem repellendi in perfruendi dilecti copiam verte. Ostium

aperuisse se novit, qui dixit: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum* (Psal. cvii, 9).

2. Quomodo ostio eget Jesus, qui in Evangelio ait: *Ego sum ostium?* Miranda ratio. Ostium est, et pulsatur ad ostium. Intrare vult per quem quisquis introierit salvabitur, et pascua inveniet (Joan. x, 9). Magna est ostiorum distantia. Est enim ostium quoddam in argumentis naturae, est ostium in Sacramentis Ecclesiae, est ostium in experimentis gratiae. In primo illo ostio naturalis rationis ductu innotescit nobis per opera operans sapientia, et ad aliquid veritatis intromittitur: divinitatis colligimus notitiam, non tamen personalem in deitate distantiam. In hoc ostio non distinguitur persona, nec confertur gratia. Ideo non debet esse assiduus, non nimius ad hoc ostium pulsator. Per secundum, in eo quod salutaribus initiatur Sacramentis, ad Ecclesiae unitatem intramus, ad communionem sanctorum. In hoc secundo ostio, sic quidam intus sunt, ut tamen quasi foris sint, donec ad tertium accedant: quod familiariter interpretamur accessum per charitatis affectum, in copiam quamdam et contemplationem dilecti. Ostium hoc tam secretum, tam intimum, non omnibus patet, sed soli sponsae praebet accessum. In Ezechiele multas ostiorum distantias legis (Ezech. xl et xli), quas modo longum esset prosequi. Verumtamen parum quid interesse reputo, tunc ad illum ingrediari, an ad te ipse: nisi quod tunc videaris ingredi ad ipsum, cum tu quasi praevenis et prior rogas, ipse vero ad te, cum ipse te praevenit, pulsatur affectum, improvisus illabitur, et nil tale meditantem insperatae dulcedinis movet attactu.

3. Quando pulsatur hoc modo ad ostium tuum, non morari: surge, festina, ne forte declinet. Nam et in hoc loco sic habes: *Pessulum ostii mei aperui dilecto; at ille declinaverat atque transierat.* Cur abis, Jesu bone? cur declinas? cur defraudas dilectam a desiderio suo? Tu desiderium inducis, tu delectationem subducis. An forte hoc modo in majorem aviditatem et ardentius desiderium concupiscentiam protrahis, dum copiam subtrahis? Ita est. Plane ita est. Istae amoris fallaciae ipsum amorem magis inflammant, ad ejus cumulatum proficiunt dum sic decipiunt. Illae dominicae resurrectionis apparitiones quam breves erant, quam subitae, quam succisae! Quibusdam vix jam agnitus est, et statim elapsus est. Non se patitur ab aliquibus tangi. Aliis clausis illabitur januis, ostii apertione non indigens. Illud enim ostium maxime illi aperitur, quod aliis omnibus negotiis clauditur. Cum putatur teneri, quasi furatur praesentiam gratam: furtim accedens, et furtim recedens. Gaudium enim contemplationis instar est puncti. Velociter recedit, et excellenter transcendit omnem humanae capacitatis virtutem. Quo ipsa vadit, non possumus aequis eam in hac carne percipere sequi. *Dixi*, inquit Salomon, *Sapiens efficiat: et ipsa longius recessit a me, multo magis quam antea erat* (Eccle. vii, 24, 25). Perceptio ejus melius

quam privatio docet (9), quam sit transcendens ejus majestas. Eo ipso quo vehementior est, velocius transit: *Ipse*, inquit, *declinaverat atque transierat.* Ideone, Jesu bone, declinasti ad sponsam, ut tam cito declinares ab ea? *Ipse*, inquit, *declinaverat atque transierat.* Quid est, *transierat?* Transierat me, transierat vires meas, pertransiit me. Ideo quasi ferre et subsistere non valentem transiit me. Gladius est verbum Dei (Ephes. vi, 17), gladius est Jesus, animam sine mora et difficultate pertransiit: non subsistens, dum ejus vehementiam liquefacta mens sustinere non valet. Flammeus hic gladius est. Ideo sicut cera fluit a facie ignis, sic anima succensa a facie ejus. *Anima*, inquit, *mea liquefacta est, ut dilectus locutus est.* Videtis qualiter ad ignitum eloquium liquefecit animam.

4. *Pessulum ostii mei aperui dilecto meo; at ipse declinaverat atque transierat.* Ita in manifestatione Dominicae resurrectionis, quae facta est duobus illis euntibus in Emmaus, ut aperti sunt oculi eorum ad cognoscendum Jesum, sub ipsa apertione hora evanuit ab oculis eorum, et quasi pertransiit cor illorum, ut ipsi fatentur. *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur?* etc. (Luc xxiv, 13-32.) Ardens **152** erat in ipsis in colloquutione, sed in apparitione liquefactum est in illa visione vehementi, soliditatem et constantiam non obtinens. Quid enim est Jesum evanuisse, nisi illos in gloria apparitionis subsistere non valuisse? Declinat in dilectam ut flumen pacis, sed ut gloriae torrens pertransiit, sicut torrens ignis liquescere faciens animam, quam inundat, quam reficit, quam transit. Quam dulcis hora, quando anima huic igneo torrenti liquefacta miscetur! quam subtilis est in illo momento, quam extenuata, quam mobilis! Nihil tunc teporis habet, nihil duritiae reliquum, nihil rigoris: tantummodo calens et liquens. Cognata sunt sibi invicem liquidum et calidum. In his duobus contemplationis usus consistit. Quod liquidum est, calorem promptius concipit; et conceptus calor vice versa quod liquidum reperit, liquidius reddit. Quod dico calidum et liquidum hoc est, ac si aliis dicatur nominibus, succensum et sincerum. Calidum est, eo quod amat: sincerum et liquidum, quia quamdam amati in se speciem representat. Calidum, quia ardet: liquidum, quia videt. Calidum, quia inflammatur: liquidum quia dilecti imagine informatur. Quod liquidum est, nil habet impurum, nil pigrum; facile cernens, et facile sequens. Sed tanta gratia liquidi non est cum calor non est. Bene liquidum, quod et ex puritate dilecti claritatem percipit, et quasi percitum et promptum extra se effusum post dilectum festinat, qui jam pertransierat. *Ipse*, inquit, *jam pertransiit a me*, qui totam pertransiit me. Velox transitus; sed violentiae non parum habens in tactu, liquefactam post se reliquit animam meam,

(9) Vide an legendum, *Privatio ejus, melius quam perceptio docet.*

effusam uberius, et conantem transire usque ad dilecti transitum, nihil praesumens in ejus praesentia. In voce exultationis liquefacta sum statim ut locutus est ipse. *Anima mea liquefacta est*, inquit. Quid est, *liquefacta est?* Id est, crescens facta est, currens, clarescens. Crescens super se, currens ad ipsum, ex ipso clarescens. Virtute crescens, currens votis, veritate clarescens: hoc est, lata, labilis, lucens.

5. Ex hac forte liquefactione praestitum illi est quod manus suae myrrham distillant, mens liquefacta est. Cur tertium praeterimus, quod canticum illud apponit? Habet enim sic connexum ex ordine: *Venter tremit, distillant manus, anima liquefacta est.* Potest istic etiam, leviter hanc lectionem transcurrens, ordinatum quoddam augmentum advertere: non tamen facile est et planum gradatam distinctionis rationem assignare. In omnibus quidam modus signatur, sed major in secundo quam in primo: et major in tertio quam in secundo. Plus est enim distillare quam tremere; sicut liquescere quam distillare. Totum praestat praesentia sponsi sponsae suae, quod ejus venter tremit, distillant manus, anima liquefacta est. Totum est ex tactu manus ejus et vocis auditu, totum est ex tactu, et, ut sic dicam, ex pertransitu ejus. Quia tangit, tremit: distillat, quia perstringit et pertransiit illam in spiritu vehementi, cujus vocem audis, sed nescis unde veniat aut quo vadat. Ideo liquefacta est anima ejus, ut locutus est ipse. Vox subtilior manu est, vehementius movet, et velocius transit. Sermo Jesu subtilioris et sublimioris doctrinae plus continet, quam aliqua operum prodere queant exempla. Omne transit exemplum de majestate Deitatis sermo, quem inter discipulos fudit: omnem experientiam pollicitatio gloriae futurae, quae revelabitur in nobis. Huic intelligentiae et perceptioni si aperis ostium ut comprehendas, statim declinat et pertransiit: ideo et tu transi in affectum liquefacti cordis. Ad hanc vocem dilecti dic: *Mirabilis facta est scientia tua ex me; confortata est, et non potero ad eam* (Psal. cxxxviii, 6). Et anima mea liquefacta est, deficiens a comprehensione, et non sufficiens ex vehementi et violenta dulcedine persistere et morari in admiratione. Propter haec et hujusmodi, inquit: *Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est.*

6. Quid putatis, ut aliquid praeter seriem et quasi ex abundantia ad cohortationem praesumam; quid, inquam, putatis, quod non hic sermo quorundam suggillat duritiam, quorum viscera gelido austeritatis nimiae rigescunt affectu, quorum viscera nullum misericordiae distillant liquorem, nec exiguo tremunt et moventur affectu **153** erga poenitentes; misericordis manus tactum non sentiunt, piissimi Jesu non igniuntur alloquio, pulsantem in poenitente Jesum foris non audiunt? Vereor ne declinet ab eis et pertranseat, ne non inveniant cum quaesierint, et cum clamaverint non exaudiat eos. Cur durantur viscera tua ad filios, quasi non sint tui? Poteras